Lyda Gud mer än människor

Det är titeln på en gedigen bok, både vad gäller innehåll och omfattning, utgiven av Missionsprovinsen i Sverige och Finland. Det är en s.k. festskrift, en hyllningsskrift till Missionsprovinsens förste biskop Arne Olsson, överlämnad till honom några månader efter hans 80-årsdag.

Missionsprovinsens sekreterare Bengt Birgersson skriver i förordet: ”Boken var planerad att överlämnas i samband med biskop Arnes 80-årsdag, vilken i stort sett sammanföll med hans vigning av sin efterträdare biskop Roland Gustafsson, men när vi nu i september 2010 får överlämna den till biskop Arne är det både i tacksam glädje men också i frimodig tro att det ligger en väg banad framför oss, även om vägen också i fortsättningen ofta måste innebära den konflikten att man måste lyda Gud mer än människor”. Bokens titel anspelar på händelsen i Apostlagärningarna (och det borde kanske framgått på något ställe i boken, även om det kanske är känt för de flesta som läser den) där Petrus och Johannes ställs inför Stora Rådet och blir förbjudna att över huvud taget tala eller undervisa i Jesu namn. Men de båda apostlarna svarar frimodigt att rådsmedlemmarna själva bör bedöma om det är rätt inför Gud att lyda dem och inte Gud och sedan avlägger de sin bekännelse: ”Vi för vår del kan inte tiga med vad vi har sett och hört” (Apg. 4: 18-20, Folkbibeln)

Festskriften börjar, som brukligt i samband med skrifter av det här slaget, med en ”Tabula Gratulatoria”, en lång lista med namn på personer som förbeställt boken och som med sina namn önskar finnas med i raden av alla dem som hyllar festföremålet, i det här fallet biskop Arne Olsson. Listan inleds med missionsprovinsens församlingar eller koinonior (gudstjänstgemenskaper) och ett antal organisationer och föreningar från hela Norden. Därefter följer i alfabetisk ordning flera hundra namn på personer, många med personligt engagemang i Missionsprovinsen, men också många som, likt undertecknad, valt att stanna kvar i någon av Svenska kyrkans vanliga församlingar men ändå önskar följa Missionsprovinsens framväxt lite från sidan.

Titeln på boken är väl vald, inte bara därför att det är biskop Arnes valspråk, utan också för att festskriften i sin första hälft är en slags vitbok som samlar flera viktiga dokument i kyrkokampen

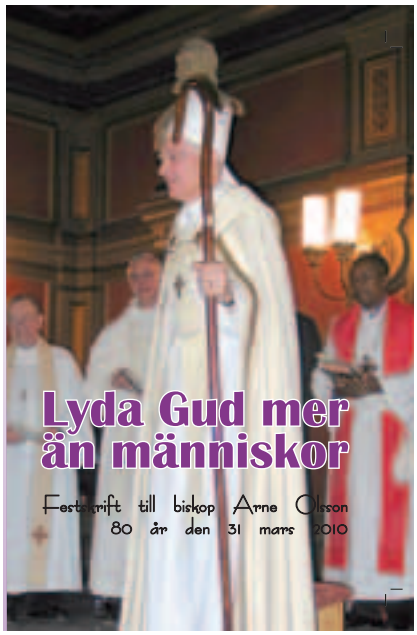

”Lyda Gud mer än Människor”, 255 sidor
Utgivare och distribution: Missionsprovinsen i Sverige och Finland

kring Missionsprovinsens första vigningar. Dessa vigningar har fått till följd att flera personer förlorat rätten att utöva sitt ämbete i svenska och finska kyrkan. De lutherska kyrkorna i Sverige och Finland kunde eller ville inte ta emot Missionsprovinsen i sin gemenskap och i festskriften finns nu dokument tillgängliga för en större allmänhet, och för framtiden tydliggörs att landskyrkorna i de båda länderna inte längre var beredda att ta emot präster med en allmänkyrklig syn på kyrkans ämbete. Här finns brevväxlingen mellan ärkebiskop KG Hammar och den kenyanske biskopen Walter Obare som, tillsammans med två andra, vigde Arne Olsson till biskop för Missionsprovinsen.

Här finns också biskop Obares mycket kraftfulla och övertygande högtidstal i samband med Arne Olssons biskopsvigning. Han svarar på frågan ”Varför är vi här idag?” och ger fem delsvar. Vi är här för att den kristna kärleken och solidariteten kräver det, vi är här på grund av Guds Ord, vi är här på grund av den lutherska bekännelsen och vi är här på grund av kyrkopolitik och kyrkorätt och vi är slutligen här för att tacka Gud för hans trofasthet, säger biskopen. När man läser biskop Obares tal, förstår man att situationen i Svenska kyrkan skulle vara väsentligt annorlunda om vi hade några biskopar med hans kristna frimodighet och andliga resning. I Obare talar väktaren på Sions murar.

Lika upplyftande är det att läsa biskop Obares frimodiga försvarstal inför Lutherska världsförbundets rådsmöte i Jerusalem några månader senare, då han där ställdes till svars för att ha hjälpt Missionsprovinsen med biskopsvigningar i god kyrklig ordning. Lutherska världsförbundet (LVF)hade anklagat honom för ett ”otillbörligt ingripande i en systerkyrkas liv”. Biskop Obare riskerade att avlägsnas från uppdraget som rådgivare åt LVF genom att bistå Missionsprovinsen och således gå emot Svenska kyrkans ordning. Hans försvarstal inför rådet tar sin utgångspunkt i Mose tal till folket i 5 Mos 30 där Mose förelägger sitt eget folk liv eller död, välsignelse eller förbannelse. Välj då livet, säger han, för att du och dina efterkommande må leva. ”Välj livet” är temat på Obares tal. Hans tal är inte bara ett tal till försvar för sitt eget handlande det är också en innerlig vädjan till LVF att besinna sig. LVF be-

finner sig vid ett vägskäl där ”avdriften från historisk kristendom antingen kan fortsätta eller hejdas”.

Han talar om ”biskoplig tyranni och förtryck” i Svenska kyrkan. Ironiskt nog döljs detta förtryck under talet om att man vill värna kyrkans enhet, när man nekar dem prästvigning som inte tror på ordningen med kvinnliga präster. Han påpekar att dispyten inte rör yttre världsliga ordningar utan läran och gudomliga bud. Han poängterar också att han hade sin egen kyrkas uttryckliga stöd, flera andra afrikanska lutherska kyrkors stöd och de lutherska bekännelseskrifternas stöd när han svarade ja på nödropet från Sverige. Därför, säger han, ”blev det tydligt att dessa bröder och systrar i Missionsprovinsen förnekades de gåvor som Gud vill ge. De förvägrades gåvan av präster att verka bland dem, som skulle rent förkunna evangeliet och rätt förvalta sakramenten. Det som inträffat var inte deras eget val. Missionsprovinsens medlemmar behöll en trosbekännelse helt i överensstämmelse med den allmänneliga kyrkan genom tiderna” och konstaterar vidare att ”om rådet beslutar att avlägsna mig, så visar det sin sanna natur och avvisar Skriftens och de lutherska bekännelseskrifternas klara lära” . Hans tal är, som alla förstår, väl saltat, han avslöjar LVF:s hyckleri, men det finns också, i hans långa tal, mycket av det som psalmen beskriver med orden ”men när det blir brott att tiga, kom att våra läppar viga, och gör rösten varm, av din kärleks harm”. Han uppmanar rådet att igenkänna herdens röst i den trosbekännelse som är hans och som också är ”bröders och systrars bekännelse i Missionsprovinsen i Sverige”. Han avslutar, sitt i tryck 10 sidor långa tal, med att återigen citera orden ur 5 Mos. med uppmaningen ”Välj då livet”.

Walter Obare fick dock tala för döva öron. Senare beslutades att avlägsna honom från rådet. Det var det personliga ”offer” biskopen fick göra för att bistå Missionsprovinsen. Här tydliggörs det att de rika västerländska kyrkorna använder sin makt för att driva igenom sin vilja. Inte nog alltså att man tar avstånd från Obares vigningshandlingar, man berövar honom också den plats han hade i rådsförsamlingen. I en konflikt mellan en fattig ung afrikansk kyrka och världens största (vad gäller antalet medlemmar) och rikaste lutherska kyrka, Svenska kyrkan, tar LVF parti för den som är stor och stark. Men att Obare ändå inte lät sig nedslås av detta märker vi av ett uttalande han gjorde vid ett senare besök i Sverige (för att teckna avtal med fyra missionsorganisationer i Norden). Det besöket sammanföll med kyrkomötets beslut

Biskop Walter Obare vigde Arne Olsson till Missionsprovinsens första biskop 2005.

att välsigna enkönade relationer ”mot Guds Ords, Bibelns, klara vittnesbörd. Svenska kyrkan, som länge har setts som en pelare för reformatorisk och bekännelsetrogen hållning inom lutherdomen, har nu bortom allt tvivel bevisat sig inte längre vara ett kristet samfund, utan en rörelse för mänskliga rättigheter i världen”, säger biskop Obare. Likaså menar han i samma uttalande att ”Trogna kristna i Svenska kyrkan borde se Missionsprovinsen som ett av Guds verktyg för att motverka denna avdrift i kyrkosamfundet i Sverige”.

När jag läser det biskop Obare har sagt och skrivit (och det har väl framgått att jag blir uppmuntrad av hans bekännarmod) leds mina tankar osökt till biskop Bo Giertz prästvigningstal och föredrag, en del av dem samlade i boken ”Då föll Herrens eld” (Församlingsförlaget 1996). Där finner jag samma orädda herdesinne.

Elden är för övrigt ett genomgående tema i det finstämda personporträtt f. kh i Forshälla, Ingemar Fridefors teckna av biskop Arne Olsson. ”Elden på altaret får aldrig slockna” var bibelordet från 3 Mos 6:12 som Sven Danell lyfte fram i det prästvigningstal han höll när Arne Olsson prästvigdes i Karlstads domkyrka 1962. Fridefors beskriver biskop Arne både som människa, präst och biskop. Även om jag inte kan påstå att jag tillhör dem som känner biskop Arne särskilt väl, så har vi dock mötts i en hel del sammanhang, också medan han ännu var i tjänst som kyrkoherde i Bolstad pastorat.

Att Arne Olsson blev vald till Missionsprovinsens förste biskop förvånar mig inte alls. Att han från början ville dra sig undan uppgiften förvånar mig inte heller, inte bara därför att han var 75 år när han valdes, utan också därför att han inte tillhör dem som brukar framhäva sig själv. Till en god biskops egenskaper hör säkert att man inte uppfattar sig själv som ett biskopsämne, men till sist ändå låter Herren avgöra. Precis så gjorde Arne Olsson och när Fridefors skriver ”Hans kunnighet, hans förutsättningar att vara samlande och enande person, på samma gång som han hade en tydlig egen framtoning, gjorde honom väl skickad för uppgiften”, så är det säkert en riktig beskrivning. Elden hade inte slocknat. Arne Olsson hade fortfarande krafter kvar, han hade ett genuint engagemang för bekännelsetrogen kristen tro och det brann i hans inre en kärlekens eld till de unga pojkar som Gud hade kallat till präster, men som Svenska kyrkan ratade och inte så sällan behandlade riktigt illa i samband med antagningskonferenser och praktiktjänstgöringar.

Under sina 5 år som biskop har Arne Olsson hunnit med ett drygt 20-tal prästvigningar, han har vigt en diakon och medverkat vid 4 biskopsvigningar. I samband med sin 80-årsdag valde Arne Olsson sedan att låta sig pensioneras för andra gången, och till hans ersättare valdes då Roland Gustafsson, tidigare missionär i Kenya och missionsdirektor för ELM-BV.

Bo Giertz nämndes tidigare. I festskriften finns en intressant artikel av Göran Beijer där han bl.a. visar att genom biskop Giertz fördes kedjan av vigningar från Sverige först till Tanzania och senare till Kenya och nu genom biskop Obare tillbaka till Sverige och Missionsprovinsen. Från Sverige har

forts på sid 9

forts från sid 7

alltså den gamla kedjan av budbärare förts vidare till Afrika. I Afrika finns nu levande växande kyrkor och därifrån kommer det nu ”mission i retur” till vacklande nordiska folkkyrkor. Om Missionsprovinsen så småningom kommer att inlemmas i Svenska Kyrkans officiella organisation, det vet ingen idag, och vi vet

Den första prästvigningen, strax efter vigningen av Arne Olsson till biskop.

inte heller om biskop Giertz tankar om att Gud kanske håller på att flytta ljusstaken (Upp 2:5) är riktiga, men vi vet att Guds Rike är ett rike som inte kan bäva. Hur det än kommer att se ut på det organisatoriska planet ber Jesu lärjungar: ”Tillkomme ditt Rike” och ser fram emot hans slutliga Advent.

I den andra delen av festskriften finns flera goda och uppbyggliga bidrag, skrivna av personer engagerade i Missionsprovinsen eller i dess närhet. Personligen fäste jag mig särskilt vid två av dem. Den första är Per-Anders Grunnans redogörelse för hur gudstjänstgemenskapen i Dalsland växte fram och hur man erbjöds att köpa pingstkyrkan i Stigen och beskrivningen av det församlingsarbete som nu bedrivs strax utanför Färgelanda.

Den andra artikeln jag tänker på är biskop Göran Beijers (biträdande biskop) artikel om det allmänna prästadömet. Det är ett angeläget bidrag i festskriften, inte minst för balansens skull. Mycket kring Missionsprovinsens framväxt har handlat om präst- och biskopsvigningar. ”De troendes allmänna prästadöme” är ett begrepp som berör gudsfolket i sin helhet. Guds folk är ett konungsligt prästerskap, ett heligt folk, Guds eget folk för att vi alla tillsammans skall förkunna hans härliga gärningar (1 Petr. 2:4-5, 9). Kyrkokampen är alls inte bara en kamp kring ämbetet, det är framför allt en kamp för kyrkfolkets rätt till Guds Ord.

I den andra avdelningen finns även några artiklar som beskriver Missionsprovinsens framväxt i Finland.

I festskriftens mitt finns 8 sidor med bildmaterial kring vardag och fest med biskop Arne Olsson. Festskriften till biskop Arne är ingalunda en angelägenhet bara för dem som är engagerade i Missionsprovinsen. Den är väl värd att studeras av oss alla.

Tord Nordblom
präst i Ytterby församling

Vid sin sista prästvigning vigde Arne Olsson sin efterträdare Roland Gustafsson samt Anders Alapää.

För hem och församling

Gratisskrifter

Levereras kostnadsfritt i Sverige

Också du är bjuden (5 uppl.), L M Engström
Råd inför nattvarden, L M Engström
Nåd bara nåd (8 uppl), Viktor Johnsson
Guds Ande och Ord, Ingvar Jonsson
Guds vapenrustning, Ulf Jonsson
Dopet och kristen fostran (6 uppl), Gunnar Juelsson
Den heliga måltiden (3 uppl), Gunnar Juelsson
Jehovas vittnen i ljuset av Guds ord (5 uppl), Gunnar Juelsson
Lär känna den verkliga kärleken, Jan-Åke Karlsson
Man kvinna familj, Einar Lundberg
Nattvarden, Carl-Gunnar Ohlsson
M. Luthers lilla katekes, med utveckling
Nanne, V Johnsson, K Gellerstam

Gåvor och kollekter till skriftspridningen mottages tacksamt per bankgiro 324-7566

KYRKLIGA SKOLFÖRENINGEN
Vrå prästgård, 340 10 LIDHULT
Tel. 035-800 52

Örtagården

STUDIEDAG – 3 mars 2011
med T.D. Göran Larsson, Jerusalem:
Gamla testamentet i förkunnelse och undervisning – hur förmedlar vi detta idag?

Anmälan/inf. senast 15/2 tel. 0522-66 01 28
eller info@ortagarden.net.
Inf. www.ortagarden.net

Gemenskapsdagar
3-6 april 2011
Start söndagskväll kl. 17.00
med Stefan Martinsson
Mån-tis. Bibelstudier/föredrag
Åke Karlsson m fl.

Anmälan senast den 15/2
Tel. 0522-660128